ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ЕКОНОМІКО-ПРАВНИЧИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Олена ГРИБАНОВА

«01» вересня 2026 р.

АРХІТЕКТУРНІ ТА ХУДОЖНІ СТИЛІ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки *фахових молодших бакалаврів*
галузі знань: J Транспорт та послуги
спеціальності: *J3 Туризм та рекреація*
освітньо-професійна програма: туристичне обслуговування

Укладач: Наталія ЯЦУК

Обговорено та ухвалено
на засіданні циклової комісії
туризму та фізичного виховання
Протокол № 1 від «27» серпня 2026
Голова ЦК

Ольга ЛІТВІНОВА-ГОЛОВАНЬ

Ухвалено методичною радою коледжу

Протокол № 1 від «28» серпня 2026
Заступник директора з НМР

Альона ХОДАКОВСЬКА

2026 рік

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань,
спеціальність, освітньо-професійний ступінь</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td colspan="2">денна форма здобуття освіти</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів - 3</td><td>Галузь знань
24 сфера обслуговування
J3 транспорт та послуги
(шифр і назва)</td><td colspan="2">Вибіркова</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Розділів – 2</td><td rowspan="3">Спеціальність
242 туризм і рекреація
242 туризм та рекреація
(шифр і назва)</td><td colspan="2">Рік підготовки: 3</td></tr>
<tr><td>5 -й сем
__ год</td><td></td></tr>
<tr><td>Загальна кількість годин - 90</td><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td rowspan="8">Тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття освіти: – _2__ год</td><td rowspan="4">Освітньо-професійна програма
Туристичне обслуговування
(якщо програм декілька, вписати назви усіх програм)</td><td>14 год.</td><td>год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>16 год.</td><td>год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Освітньо-професійний ступінь:
фаховий молодший бакалавр</td><td>год.</td><td>год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">60 Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>год.</td><td>год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю:</td></tr>
<tr><td colspan="2">залік</td><td></td></tr>
</table>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти комплексу теоретичних знань про еволюцію основних архітектурних і художніх стилів від давнини до сучасності, а також практичних навичок аналізу, інтерпретації та цілісного сприйняття творів мистецтва у їхньому історико-культурному контексті для розвитку естетичного смаку та ціннісного ставлення до світової й національної культурної спадщини.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- ознайомити студентів з основними архітектурними та художніми стилями мистецтва від давнини до сучасності;
- розвинути навички аналізу та інтерпретації творів мистецтва;
- сформувати розуміння історичного та культурного контексту розвитку мистецтва;
- виховати естетичний смак та повагу до культурної спадщини

У разі успішного завершення курсу здобувач освіти набуває **програмні компетентності (з ОПП)**:

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК 2. Здатність застосовувати знання теорії і практики туристичного бізнесу у професійній діяльності фахівця туристичного супроводу.

СК 5. Здатність створювати туристичний продукт, надавати туристично-рекреаційну послугу (перевезення, тимчасове розміщення, харчування; екскурсійне, рекреаційне, курортне, спортивне, розважальне та інше обслуговування).

Програмні результати навчання, які досягаються за допомогою вивчення дисципліни (з ОПП):

РН 3. Володіти державною та іноземною мовами у професійній діяльності.

РН 4. Розв’язувати типові спеціалізовані задачі у професійній діяльності.

РН 8. Застосовувати навички клієнтоорієнтованого сервісу у професійній діяльності.

РН 18 Здатність проєктувати, організовувати та реалізовувати інклюзивні туристичні продукти та рекреаційні послуги на засадах універсального дизайну, забезпечуючи фізичну, інформаційну та комунікаційну безбар’єрність для маломобільних груп населення.

Міждисциплінарні зв’язки.

Курс «Архітектурні та художні стилі» виступає міждисциплінарним містком, що поєднує мистецтвознавство з туризмом, краєзнавством та урбаністикою. Знання про естетичні епохи перетворюються на практичний інструмент для інтерпретації об'єктів показу, проектування безбар'єрних екскурсійних продуктів та створення якісного туристичного контенту.

3. Програма навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. Еволюція образотворчого мистецтва та архітектурних стилів (від Первісності до Відродження)

Тема 1. Мистецтво первісного суспільства та Стародавнього світу

Первісне мистецтво та палеолітичний печерний живопис (Альтаміра, Ласко), дрібна пластика, мегалітична архітектура (дольмени, кромлехи, Стоунхендж). Мистецтво Стародавнього Єгипту в монументальній архітектурі (піраміди Гізи, канонічні храмові комплекси Луксора і Карнака), канони скульптури та фрескового живопису. Мистецтво Стародавньої Греції як формування ордерної системи (доричний, іонічний, коринфський ордери), архітектура храмів (Афінський Акрополь, Парфенон), скульптура класичного періоду (Мирон, Поліклет, Фідій). Мистецтво Стародавнього Риму та інженерні та архітектурні інновації (арка, склепіння, купол, бетон), архітектура амфітеатрів і тріумфальних арок (Колізей, Пантеон), скульптурний портрет та імператорська монументалістика.

Тема 2. Художня культура та архітектура Середньовіччя

Візантійське мистецтво та хрестово-купольна система (Собор Святої Софії в Константинополі), монументальна мозаїка, фреска, сакральний іконопис. Романський стиль - це архітектура замків, фортечних споруд та монастирських базилік; масивність, оборонна функціональність, монументальна скульптура порталів і капітелей. Готичний стиль як каркасна система (стрільчасті арки, нервюри, аркбутани, контрфорси), архітектура соборів (Нотр-Дам де Парі, Шартр), мистецтво вітража та вертикалізм.

Тема 3. Мистецтво та архітектура епохи Відродження

Проторенесанс та Раннє Відродження та творчість Джотто, відкриття лінійної перспективи (Брунеллескі), скульптура Донателло, живопис Мазаччо та Боттічеллі. Високе Відродження і гуманістичний ідеал та гармонія; творчість Леонардо да Вінчі, Мікеланджело Буонарроті, Рафаеля Санті. Архітектурні рішення Браманте і Палладіо. Північне Відродження та деталізація та олійний живопис; творчість Яна ван Ейка, Альбрехта Дюрера, Пітера Брейгеля Старшого, Ієроніма Босха.

РОЗДІЛ 2. Стилі Нового та Новітнього часу в практиці організації та проведення екскурсійних послуг

Тема 4. Стилістика Бароко, Рококо та Класицизму в мистецтві й екскурсійному показі

Динамізм, емоційність, світлотінь та пишність бароко. Живопис Караваджо, Рубенса, Рембрандта; скульптура та архітектура Берніні, Борроміні. Камерність, декоративність, пастельні тони рококо. Творчість Ватто, Буше, Фрагонара; інтер'єрне мистецтво. Нормативність, раціоналізм, звернення до античної спадщини – класицизм. Живопис Ж.-Л. Давида, Ж.-О. Енгра та ансамблева архітектура. Екскурсійний практикум та методичні прийоми показу та контрастного зіставлення барокових і класицистичних архітектурних ансамблів.

Тема 5. Образотворче мистецтво та архітектура XIX століття

Емоційній порив, драматизм, індивідуалізм романтизму. Творчість Ф. Гойї, Е. Делакруа, В. Тернера. Соціальна тематика, правдивість зображення реалізму. Творчість Г. Курбе, Ж.-Ф. Мілле, О. Дом'є. Імпресіонізм як робота на пленері, передача світла й атмосфери. Творчість К. Моне, О. Ренуара, Е. Дега, К. Піссарро. Постімпресіонізм як пошук нових виражальних форм. Творчість В. ван Гога, П. Гогена, П. Сезанна, А. де Тулуз-Лотрека. Екскурсійний практику про: особливості інтерпретації мистецьких галерей, музейних експозицій та виставок XIX століття.

Тема 6. Модернізм, авангард та сучасні напрями XX — початку XXI століття

Модернізм як стильова трансформація. Фовізм (А. Матісс), кубізм (П. Пікассо, Ж. Брак), експресіонізм (Е. Мунк), сюрреалізм (С. Далі, Р. Магрітт). Архітектурний стиль Модерн (Атр-Нуво/Югендстиль та А. Гауді, В. Орта).
Футуризм, дадаїзм, конструктивізм (архітектура Баухаузу, функціоналізм), абстракціонізм (В. Кандінський, П. Мондріан) як авангардні течії. Поп-арт (Е. Воргол), мінімалізм, концептуалізм, перформанс, інсталяція, стріт-арт, хай-тек та деконструктивізм в архітектурі як сучасне мистецтво (постмодернізму)

Тема 7. Методика та практика проведення мистецтвознавчих й архітектурно-містобудівних екскурсій

Специфіка розробки екскурсії як вибір та облік об'єктів показу (архітектурні пам'ятки, скульптури, музейні полотна), побудова маршруту.
Методичні прийоми екскурсійного показу: зоровий аналіз, реконструкція, панорамний огляд, локалізація подій, аналіз архітектурних деталей і стильових ознак. Методичні прийоми розповіді через мистецтвознавчий опис, характеристика, цитування, контрастування. Практична діяльність. Розробка технологічної карти тематичної екскурсії («Архітектурні стилі міста», «Галерейний простір») та техніки проведення екскурсійного обслуговування.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тематичних розділів і тем	**Кількість годин**	
	денна форма	
		у тому числі

	усього	л	с/п	лаб.	сам.роб. інд.завд.
1	2	3	4	5	6
Розділ 1. Еволюція образотворчого мистецтва та архітектурних стилів (Первісність — Відродження)					
Тема 1. Мистецтво первісного суспільства та Стародавнього світу	12	2	2		8
Тема 2. Художня культура та архітектура Середньовіччя	12	2	2		8
Тема 3. Мистецтво та архітектура епохи Відродження	12	2	2		8
Разом за розділом 1	36	6	6		24
Розділ 2. Стилі Нового/Новітнього часу в практиці екскурсійних послуг					
Тема 4. Стилістичні напрями Бароко, Рококо та Класицизму	14	2	2		10
Тема 5. Образотворче мистецтво та архітектура XIX століття		2	2		10
Тема 6. Модернізм, авангард та сучасне мистецтво XX–XXI ст.		2	2		10
Тема 7. Методика та практика проведення тематичних екскурсій		2	2		10
Разом за розділом 2		8	8		40
Усього годин		14	14		62

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Мистецтво первісного суспільства та Стародавнього світу	2
2	Тема 2. Художня культура та архітектурні стилі Середньовіччя	2
3	Тема 3. Мистецтво та архітектура епохи Відродження	2
4	Тема 4. Стилістика Бароко, Рококо та Класицизму в мистецтві й екскурсійному показі	2
5	Тема 5. Образотворче мистецтво та архітектура XIX століття	2
6	Тема 6. Модернізм, авангард та сучасні напрями XX — початку XXI століття	2
7	Тема 7. Методика та практика проведення мистецтвознавчих й архітектурно-містобудівних екскурсій	2
Разом		14

6. Теми семінарських занять (практичних/лабораторних)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	**Практичне заняття 1.** Атрибуція та візуальний аналіз пам'яток Стародавнього світу	2
2	**Практичне заняття 2.** Специфіка аналізу та показу сакральної архітектури Середньовіччя	2
3	**Практичне заняття 3.** Шедеври Відродження в екскурсійній інтерпретації	2
4	**Практичне заняття 4.** Порівняльний аналіз і техніка показу архітектурно-художніх ансамблів Бароко та Класицизму	2
5	**Практичне заняття 5.** Методика інтерпретації образотворчого мистецтва XIX століття в музейно-галерейній діяльності	2

6	**Практичне заняття 6.** Аналіз стилів XX–XXI століть у міському просторі та сучасних арт-локаціях	2
7	**Практичне заняття 7.** Розробка та презентація технологічної карти тематичної екскурсії	2
Разом		14

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	**СР 1 (до Практичного 1).** Підготовка первинного матеріалу та карток об'єктів для атрибуції пам'яток Стародавньої Греції та Риму	8
2	**СР 2 (до Практичного 2).** Опрацювання схем та фотоархіву конструктивних елементів романських і готичних соборів	8
3	**СР 3 (до Практичного 3).** Мистецтвознавчий збір даних та підготовка проєкту опису обраного твору майстрів Відродження	8
4	**СР 4 (до Практичного 4).** Пошук та підбір ілюстративних прикладів локальної/світової забудови в стилях Бароко та Класицизму для порівняльного показу	10
5	**СР 5 (до Практичного 5).** Аналіз музейної експозиції та підбір цитат/мистецтвознавчих довідок про картини XIX століття	10
6	**СР 6 (до Практичного 6).** Систематизація прикладів сучасного мистецтва, авангарду та ар-нуво в міському середовищі для екскурсійного показу	10
7	**СР 7 (до Практичного 7).** Збір первинної інформації, розробка траси маршруту та макету технологічної карти тематичної екскурсії	10
Разом		62

Індивідуальне завдання

Достатній рівень (10 балів). Тема завдання: «Атрибуція та екскурсійний опис твору образотворчого або декоративно-прикладного мистецтва».

Обрати один твір мистецтва (живописне полотно, скульптура, візантійська/давньоруська мозаїка, фреска, ікона або твір декоративно-ужиткового мистецтва).

Провести атрибуцію: автор, назва, дата створення, техніка/матеріал (олія, темпера, мармур, бронза, левкас тощо), художній стиль або школа.

Проаналізувати основні засоби художньої виразності: композиційний центр, колорит/палітра, світлотінь, ритм, фактура, лінія та перспектива.

Скласти мистецтвознавчий текст розповіді екскурсовода (1–1,5 сторінки) для музейної екскурсії.

Достатній рівень (15 балів). «Порівняльний аналіз та методична інтерпретація художніх творів різних стилів у галерейній практиці».

Обрати 2–3 художні твори однакового жанру (наприклад, портрет, пейзаж чи сюжетна композиція), створені в різні стильові епохи (наприклад: Відродження - Бароко, Академізм - Імпресіонізм, Авангард - Реалізм).

Скласти аналітичну матрицю порівняння за критеріями: передача простору, колірна гама, емоційна динаміка, іконографія та символічне наповнення. Розробити **спеціальні методичні прийоми показу**: застосування прийому *зорової аналогії* або *контрасту*; методику «читання» сюжету та іконографічних символів (атрибути святих, мифологічні/алегоричні деталі); техніку локалізації уваги екскурсантів на фрагментах полотна/скульптури. Підготувати фрагмент екскурсійної розповіді на зупинці біля картинного ряду (до 3 сторінок).

Високий рівень (20 балів) «Розробка авторської мистецтвознавчої екскурсії / виставково-галерейного проєкту "Трансформація образотворчого мистецтва: від сакрального образу до концептуального арту"».

Розробити концепцію тематичної екскурсії музейними залами, художніми галереями чи арт-просторами міста (5–7 мистецьких об'єктів/локацій). Скласти **Технологічну карту мистецтвознавчої екскурсії** з деталізацією методичних прийомів показу образотворчого мистецтва, таймінгу та переходів між експонатами. Сформувати **«Мистецтвознавчий портфель екскурсовода»**: порівняльні репродукції, ескізи та підготовчі начерки авторів; макрознімки підписів, технологічних деталей, фрагментів реставрації; схемні накладення композиційних осей та золотого перетину на полотна. Розробити інтерактивний елемент для екскурсантів (мистецтвознавчий квест, елементи арт-медіації або вправи з візуальної грамотності).

НЕФОРМАЛЬНА /ІНФОРМАЛЬНА ОСВІТА

Неформальна освіта є альтернативою індивідуальному завданню та оцінюється у 20 балів.

Як працює колір. https://prjctr.com/course/kolir-u-mistectvi-ta-dizajni

Підсумкова оцінка залежить від рівня прогресу: 100-80% - 20 балів, 79-60 % - 15 балів, 59-40 % - 10 балів, 39- 20 % - 5 балів.

8. Види контролю і система накопичення балів

Поточний контроль знань		Інд. завд.	Залік/ Екзамен	Сума
Атестація № 1 (30 балів)	Атестація № 2 (30 балів)			
Тема 1- 3	Тема 4-7			
15-30	*15-30*	20	20	100
Теоретичні підготовка – тести з кожної теми 35 балів *Практична робота за всі 7 тем 14 балів* *Самостійна робота залежно від рівня завдання = 31 бал* *80 (максимальна кількість балів)*				

Шкала оцінювання: національна та ECTS

12-бальна шкала	***30-бальна шкала***	***100-бальна шкала***	***Шкала ECTS***	***4-бальна шкала***	***Національна шкала екзамен/залік****
1	0-3	0-34	FX	2	Незадовільно

2	4-6	35-49			
3	7-9	50-59	F		
4	10-12	60-64	E	3	Задовільно
5	13-15	65-69			
6	16-18	70-74	D		
7	19-21	75-79	C	4	Добре
8	22-24	80-84			
9	25-27	85-89	B		
10	28	90-93	A	5	Відмінно
11	29	94-97			
12	30	98-10			

***Оцінювання заліку:** зараховано/незараховано

9. Рекомендована література

Основна:

1. Білозуб Л. М. Історія мистецтв: навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2019. 194 с.
2. Клименюк Т. М. Архітектурні стилі : термінолог. слов. / Нац. ун-т «Львів. політехніка». Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2019. 200 с.
3. Історія мистецтва : конспект лекцій / укладач С. І. Побожій. – Суми : Сумський державний університет, 2021. – 70 с. .
4. Шевнюк О.Л. Історія мистецтв: навч. посіб. / О.Л. Шевнюк. — К. Освіта України, 2015. — с
5. Петрів О.В. Історія архітектури : підручник / Оксана Петрів. – Львів: «Магнолія 2006», 2024. – 209 с.

Додаткова:

1. Клочко Д. В. 65 українських шедеврів. Визнані й неявні. Київ : ArtHuss, 2019. 256 с.
2. Мистецтво : підруч. інтегрованого курсу для 8 кл. закл. загал. серед. Освіт / О. А. Комаровська, С. А. Ничкало, В. Г. Власова. — Харків: Вид-во «Ранок», 2025. — 256 с.: іл
3. Плоский В.О., Гетун Г.В., Віроцький В.Д. Архітектура будівель та споруд. Книга 3. Історія архітектури і будівництва: Підручник. – Видання друге, перероблене та доповнене. – К: Видавництво Ліра – К, - 2016 р. – 816 с.
4. Тимофієнко В. І. Архітектурка і монументальне мистецтво: Терміни та поняття / Академія мистецтв України; Інститут проблем сучасного мистецтва. Київ : Вид-во Ін-ту проблем сучасного мистецтва, 2002. 472 с.
5. Клековкін О. Ю. Мистецтво: Методологія дослідження: Методичний посібник / Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України. — К.: Фенікс, 2017. — 144 с
6. Мусієнко Н. Мистецтво Майдану / худож. М. Лунів ; ред.: В. Алексанич, О. Прокопчук. Київ : Інститут проблем сучасного мистецтва НАМ України, 2015. 100 с

Інформаційні ресурси

1. Посилання на Ваш курс в системі електронного забезпечення навчання Moodle. https://epkmoodle.znu.edu.ua/mod/url/view.php?id=82483
2. Автентична Україна. Музеї просто неба : віртуальні тури / М-во культури та інформ. політики України, Google Україна. URL: authenticukraine.com.ua
3. Віртуально відвідайте 10 музеїв України : колекція // Google Arts & Culture : інтернет-платформа. URL: google.com
4. Віртуальна галерея : виставки сучасного мистецтва // Харківський організаційно-методичний центр культури і мистецтва : офіц. вебсайт. URL: cultura.kh.ua

5. Музейний фонд України. Віртуальні тури музеями України : інтерактивна база / М-во культури та стратегічних комунікацій України. URL: mksc.gov.ua
6. Google Arts & Culture : глобальна артплатформа. URL: google.com
7. eMuseum.ua : платформа віртуальних виставок та 3D-турів музеями України. URL: emuseum.ua
8. KyivGallery: перша онлайн-галерея сучасного українського мистецтва. URL: kyiv.gallery
9. Louvre at Home. Online tours : віртуальні екскурсії // Музей Лувру : офіц. вебсайт. URL: louvre.fr
10. Web Gallery of Art : віртуальна енциклопедія європейського мистецтва III–XIX століть. URL: wga.hu

Додаток

Доповнення та зміни до робочої програми навчальної дисципліни

Протокол засідання циклової комісії (дата та номер)	Внесені зміни	Підпис голови ЦК, дата